

УДК 355.23:378.147:81.276.6

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2026.358071>

Юрій Юрчак, старший викладач кафедри загальновійськових дисциплін
Національної академії Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9506-3228>

Сергій Сінкевич, кандидат педагогічних наук, професор,
професор кафедри загальновійськових дисциплін
Національної академії Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5838-2177>

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ПІД ЧАС ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СТАНДАРТАМИ НАТО

У статті досліджено особливості використання військової термінології в процесі загальновійськової підготовки здобувачів вищої освіти в умовах імплементації стандартів НАТО до системи військової освіти України. Обґрунтовано актуальність проблеми термінологічної уніфікації як необхідної умови забезпечення оперативної сумісності підрозділів Сил оборони України з відповідними військовими формуваннями держав-членів Північноатлантичного альянсу. Проаналізовано нормативно-правове та доктринальне підґрунтя впровадження стандартів до навчального процесу, зокрема в частині мовної й термінологічної підготовки.

На основі аналізу доктринальних документів, навчальних програм вищих військових навчальних закладів та сучасних наукових досліджень визначено основні термінологічні виклики, на які натрапляють здобувачі вищої освіти під час загальновійськової підготовки. Встановлено, що суперечності між усталеною радянсько-пострадянською термінологічною традицією та системою понять і визначень НАТО створюють когнітивний бар'єр у засвоєнні стандартизованих процедур і протоколів. Запропоновано підходи до вирішення термінологічних суперечностей шляхом впровадження глосарійного супроводу, використання білінгвальних навчальних матеріалів та контекстної термінологічної підготовки здобувачів вищої освіти.

Акцентовано, що цілеспрямована термінологічна підготовка здобувачів вищої освіти сприяє підвищенню рівня ефективності засвоєння стандартних операційних процедур НАТО, формуванню навичок взаємодії у багатонаціональних операціях і забезпечує передумови для успішного проходження курсів і стажувань у навчальних центрах держав-членів альянсу. Отримані результати можуть бути використані для вдосконалення навчальних програм і методичного забезпечення загальновійськової підготовки у вищих військових навчальних закладах України.

Ключові слова: військова термінологія; загальновійськова підготовка; стандарти НАТО; здобувачі вищої освіти; термінологічна уніфікація; оперативна сумісність; білінгвальна підготовка; стандартні операційні процедури; військова освіта.

Табл. 1. Літ. 14.

Yuriy Yurchak, Senior Lecturer of the Combined Military Disciplines Department,
Bohdan Khmelnytskyi National Academy of the
State Border Guard Service of Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9506-3228>

Serhii Sinkevych, Ph.D. (Pedagogy), Professor,
Professor of the Combined Military Disciplines Department,
Bohdan Khmelnytskyi National Academy of the
State Border Guard Service of Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5838-2177>

FEATURES OF THE USE OF MILITARY TERMINOLOGY DURING COMBINED MILITARY TRAINING OF HIGHER EDUCATION APPLICANTS ACCORDING TO NATO STANDARDS

The article examines the features of military terminology use in the process of general military training of higher education students in the context of implementing NATO standards in Ukraine's military education system. The relevance of terminological unification as a necessary condition for ensuring the interoperability of the Armed Forces of Ukraine units with formations of NATO member states is substantiated. The regulatory and doctrinal framework for integrating alliance standards into the educational process, particularly regarding linguistic and terminological preparation, is analyzed.

Based on an analysis of allied doctrinal documents, curricula of higher military educational institutions, and contemporary research, the main terminological challenges faced by higher education students during general military training are identified. It is established that contradictions between the entrenched Soviet and post-Soviet terminological tradition and the NATO

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ПІД ЧАС ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СТАНДАРТАМИ НАТО

system of concepts and definitions create a cognitive barrier in mastering standardized procedures and protocols. Approaches to resolving terminological contradictions through the introduction of glossary support, bilingual instructional materials, and contextual terminological preparation are proposed.

It has been proven that purposeful terminological preparation of higher education students contributes to improving the effectiveness of mastering NATO procedures and standard operating procedures, developing skills for interaction in multinational operations, and creating prerequisites for successful completion of courses and internships at training centers of alliance member states. The results obtained can be used to improve curricula and methodological support for general military training at higher military educational institutions of Ukraine.

Keywords: *military terminology; combined military training; NATO standards; higher education applicants; terminological unification; interoperability; bilingual preparation; standard operating procedures; military education.*

Вступ. Реформування системи військової освіти України в контексті євроатлантичної інтеграції передбачає не лише організаційно-структурні зміни, але й глибоку трансформацію змісту підготовки майбутніх офіцерів. Одним із ключових аспектів цього процесу є забезпечення термінологічної сумісності між системою понять і визначень, що застосовується у Силах оборони України (далі – СОУ), та усталеною термінологічною системою держав-членів Північно-атлантичного альянсу. Стратегічний курс України на вступ до НАТО, закріплений у Конституції України [1] та Стратегії національної безпеки [2], актуалізує завдання підготовки офіцерських кадрів, здатних до ефективної взаємодії у рамках колективних операцій альянсу.

Загальновійськова підготовка (далі – ЗВП) здобувачів вищої освіти у вищих військових навчальних закладах (далі – ВВНЗ) є базовою складовою формування офіцерської компетентності. Вона охоплює тактичну, вогневу, фізичну, стройову підготовку, а також засвоєння принципів організації бою, управління підрозділами та взаємодії між різними видами (родами) військ. Впровадження стандартів НАТО – зокрема й союзницьких доктрин серії АJP (Allied Joint Publications) і стандартних операційних процедур (Standard Operating Procedures, SOP) – вимагає від здобувачів вищої освіти не просто перекладацьких знань, але й глибокого розуміння концептуальної термінологічної системи альянсу.

Постановка проблеми та суперечності. Сучасна практика загальновійськової підготовки у ВВНЗ України свідчить про наявність суттєвих суперечностей у термінологічному полі. З одного боку, чинні навчальні програми та директивні документи Збройних Сил України (далі – ЗСУ) побудовані на термінологічній традиції, що значною мірою успадкована від радянської системи бойових статутів. З іншого боку, стандарти НАТО, які поступово впроваджуються відповідно до Річних національних програм [3], оперують принципово відмінним концептуальним апаратом, де навіть базові поняття (“бій”, “операція”, “підрозділ”, “командування”, “розвідка”, “логістика”) несуть інший зміст або мають ширше чи вужче смислове навантаження порівняно з їхніми усталеними українськими відповідниками.

Ця термінологічна двоїстість породжує когнітивний бар’єр у процесі засвоєння здобувачами вищої освіти нових доктринальних документів, ускладнює взаємодію з партнерами по альянсу під час спільних навчань і місій та знижує ефективність практичної підготовки до дій у рамках процедур НАТО. Водночас відсутність системного методичного підходу до термінологічної підготовки в рамках загальновійськової дисципліни залишається нерозв’язаною науково-педагогічною проблемою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика військової термінології й її стандартизації у контексті євроатлантичної інтеграції привертає увагу українських і зарубіжних дослідників. Питання лінгвістичного та термінологічного виміру реформування ЗСУ розглядаються у працях науковців у галузі військової освіти, мовознавства і доктринальних досліджень.

У роботах, присвячених реформуванню системи військової освіти України відповідно до стандартів НАТО, наголошується на необхідності системної трансформації змісту підготовки, включаючи термінологічний компонент [4]. Дослідники звертають увагу на те, що впровадження союзницьких доктрин без належного термінологічного супроводу призводить до формального засвоєння процедур без розуміння їх концептуальної основи, що знижує оперативну ефективність підготовлених фахівців.

Окремий напрям досліджень пов’язаний із аналізом труднощів перекладу й адаптації термінологічних систем НАТО українською мовою. Зарубіжні дослідники, зокрема у публікаціях NATO Science and Technology Organization [5], фіксують загальну закономірність: термінологічна несумісність є одним із найбільш недооцінених бар’єрів для досягнення оперативної сумісності в багатонаціональних операціях. Для нових і потенційних членів альянсу цей виклик є особливо гострим.

Питання стандартизації військової мови та використання НАТО-сумісної термінології у навчальному процесі досліджуються також у контексті мовної підготовки військовослужбовців. Стандарт STANAG 6001 [6], що визначає рівні мовленнєвої компетентності для різних категорій військовослужбовців, є нормативною основою для відповідних вимог у ВВНЗ. Водночас дослідники звертають увагу на те, що мовна підготовка та термінологічна

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ПІД ЧАС ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СТАНДАРТАМИ НАТО

підготовка є взаємопов'язаними, але нетотожними компетентностями: знання мови не гарантує розуміння концептуальної системи союзницьких доктрин [7].

У галузі педагогіки військової освіти розглядаються методичні підходи до навчання термінології у контексті фахових дисциплін. Дослідники наголошують на перевагах контекстного (ситуативного) навчання термінології, коли нові поняття засвоюються не ізольовано, а в рамках виконання практичних завдань, максимально наближених до реальних умов служби [8]. Такий підхід дозволяє формувати не лише формальне знання терміну, але й операційне розуміння позначуваного ним поняття.

Результати аналізу доктринальних документів НАТО, зокрема Allied Joint Doctrine (AJP-01) [9] та Allied Joint Logistics Doctrine (AJP-4) [10], свідчать, що термінологічна система альянсу характеризується чіткою ієрархічністю, де кожне поняття має визначення, затверджене на рівні Офісу зі стандартизації (Standardization Office). Це принципово відрізняє її від пострадянської традиції, де термінологічна варіативність допускалася в різних статутних документах.

Таким чином, на підставі результатів аналізу наукових джерел дійшли висновку, що дослідники фіксують значущість термінологічного компоненту у підготовці офіцерів за стандартами НАТО, однак комплексного дослідження методичних підходів до термінологічної підготовки здобувачів вищої освіти саме в рамках загальновійськових дисциплін проведено недостатньо. Практичні механізми подолання термінологічних суперечностей між системою НАТО і чинною доктриною ЗСУ в контексті загальновійськової підготовки залишаються предметом дискусій, що й обумовлює актуальність запропонованого дослідження.

Метою статті є визначення особливостей використання військової термінології під час загальновійськової підготовки здобувачів вищої освіти у ВВНЗ та обґрунтування підходів до вирішення термінологічних суперечностей в умовах впровадження стандартів НАТО.

Наукова новизна дослідження полягає у визначенні та систематизації основних термінологічних суперечностей між пострадянською і НАТО-орієнтованою системами понять у рамках загальновійськової підготовки, а також у розробленні методичних підходів до термінологічної підготовки здобувачів вищої освіти на основі принципів контекстного навчання та білінгвального глосарійного супроводу.

Результати дослідження. Правову основу впровадження стандартів НАТО до системи підготовки особового складу СОУ становлять Закон України "Про національну безпеку України" [11] та відповідні Річні національні програми під егідою Комісії

Україна – НАТО. Концепція трансформації системи військової освіти, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 26.09.2024 № 1109 [12], визначає впровадження стандартів НАТО пріоритетним напрямом розвитку військової освіти. Одним із ключових операційних документів є наказ Міністерства оборони України, яким затверджено вимоги до мовної підготовки відповідно до STANAG 6001 [6]. Зазначені нормативні акти формують обов'язковий контекст для вирішення термінологічної проблематики у ВВНЗ.

Термінологічна система НАТО є нормативно закріпленою і централізовано стандартизованою. Основним документом у цій сфері є NATO Standardization Office Terminology Programme, що реалізується через видання NATO Glossary of Terms and Definitions (AAP-06) [13]. Відповідно до вимог цього документа, кожен офіційний термін НАТО має єдине визначення, обов'язкове для всіх держав-членів і партнерів, у документах, підготовлених відповідно до союзницьких стандартів. Важливо, що AAP-06 постійно оновлюється, що відображає еволюцію доктрини альянсу.

Основні термінологічні суперечності у загальновійськовій підготовці. Результати аналізу навчальних програм загальновійськової підготовки у ВВНЗ України та відповідних союзницьких доктринальних документів дозволяє виокремити три рівні термінологічних суперечностей: концептуальний, структурний і процедурний.

Концептуальні суперечності виникають тоді, коли поняття, передбачені чинними документами НАТО, не мають прямого відповідника в доктрині ЗСУ або несуть принципово інший зміст. Показовим прикладом є поняття "mission command" (командування за місією/метою), що відображає специфічну децентралізовану філософію управління, характерну для альянсу, й не має повного концептуального аналога у статутних документах ЗСУ. Інший приклад – поняття "joint" (об'єднаний/сумісний), що у термінології НАТО означає дії сил різних видів збройних сил, тоді як у пострадянській традиції подібна концепція позначалася іншим понятійним апаратом і в значно вужчому сенсі (спільні).

Структурні суперечності пов'язані з відмінностями в організаційних структурах і системах командування. Поняття "battalion battle group" (батальйонна бойова група), "company team" (ротна тактична група), "fire support coordination" (координація вогневої підтримки) вимагають від здобувачів вищої освіти не лише засвоєння нових термінів, але й переосмислення усталених уявлень про організацію бою та взаємодію елементів бойового порядку.

Процедурні суперечності виникають щодо стандартних операційних процедур, наказів і донесень. Формати бойових наказів НАТО (зокрема, п'ятипунктовий бойовий наказ – Five Paragraph Field

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ПІД ЧАС ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СТАНДАРТАМИ НАТО

Order), форми донесень (SALUTE, SITREP, LACE) та процедури зв'язку (NATO STANAG 4204) суттєво відрізняються від форм документів, що традиційно застосовуються у ЗСУ, і вимагають спеціальної термінологічної підготовки для практичного опанування.

Підходи до термінологічної підготовки в рамках загальновійськової підготовки. На основі проведеного аналізу запропоновано три взаємопов'язані підходи до вирішення термінологічних проблем у загальновійськовій підготовці здобувачів вищої освіти у ВВНЗ.

Перший підхід – білінгвальний глосарійний супровід. Суть підходу полягає у формуванні та систематичному використанні двомовних (українсько-англійських) термінологічних глосаріїв, структурованих за тематичними блоками загальновійськових дисциплін. На відміну від загальних словників, такі глосарії мають містити не лише переклад, але й визначення відповідно до ААР-06 та пояснення концептуальних відмінностей від відповідних термінів ЗСУ. Застосування цього підходу забезпечує термінологічну уніфікацію між різними навчальними дисциплінами і курсами в рамках загальновійськової підготовки.

Другий підхід – контекстна термінологічна підготовка. Передбачає засвоєння термінів НАТО не ізольовано (у форматі словникового заучування), а в процесі розв'язання тактичних задач, розігрування ситуацій і практичного відпрацювання процедур, де ці терміни є операційно необхідними. Такий підхід реалізується через введення розгорнутих тактичних навчань і командно-штабних тренувань із використанням форматів документів і процедур НАТО в рамках навчальних дисциплін загальновійськового циклу. Контекстне засвоєння терміну забезпечує його операційне, а не лише декларативне розуміння.

Третій підхід – порівняльно-аналітичний компонент. Передбачає включення до змісту навчальних програм спеціальних тем або модулів, присвячених аналізу термінологічних подібностей і відмінностей між системою НАТО і доктриною ЗСУ. Такий компонент доцільно включати до курсів тактичної підготовки, курсів з організації бою та взаємодії. Розуміння системи відповідностей і розбіжностей між двома термінологічними системами дозволяє здобувачам вищої освіти самостійно орієнтуватися в нових союзницьких документах, не чекаючи окремого пояснення кожного нового поняття.

Таблиця 1

Термінологічні відповідності між системою НАТО та доктриною ЗСУ у загальновійськовій підготовці (вибірка)

Термін НАТО (англ.)	Відповідник у ЗСУ (укр.)	Тип суперечності
Mission command	Управління підрозділами (командування)	Концептуальна: різна філософія децентралізації
Joint operation	Операція із залученням різних видів ЗС	Концептуальна: обсяг і зміст поняття
Battlegroup / Battle group	Бойова група	Структурна: склад і завдання елементів
Standard Operating Procedure (SOP)	Бойовий статут / настанова	Процедурна: формат і деталізація
SALUTE Report	Донесення про виявленого противника	Процедурна: стандарт форматування
Commander's Critical Information Requirements (CCIR)	Критично важлива інформація командира	Концептуальна + процедурна
Fire support coordination	Вогнева підтримка та координація	Структурна + процедурна
Sustainment	Тилове (логістичне) забезпечення	Концептуальна: ширший обсяг поняття

Примітка. Складено авторами на основі порівняльного аналізу ААР-06 [13] та чинних бойових статутів ЗСУ.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ПІД ЧАС ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СТАНДАРТАМИ НАТО

Наведені у таблиці дані ілюструють масштаб термінологічних розбіжностей, що потребують цілеспрямованого вирішення в рамках загальновійськової підготовки. Важливо, що ці розбіжності не зводяться до простого перекладу: вони відображають фундаментальні відмінності у концепціях, структурах і процедурах двох традицій.

Принципи термінологічної підготовки в рамках загальновійськових дисциплін. Формування ефективної системи термінологічної підготовки здобувачів вищої освіти ВВНЗ має ґрунтуватися на таких принципах:

– принцип нормативної відповідності: термінологія, що використовується в навчальному процесі, має відповідати чинним союзницьким стандартам і документам НАТО; у разі існування офіційного україномовного перекладу – використовується він, у разі відсутності – застосовується оригінальна англійська форма з пояснювальним коментарем;

– принцип концептуальної прозорості: вивчення кожного терміну НАТО має супроводжуватися роз'ясненням його концептуальної основи, а не лише лінгвістичним перекладом; особливу увагу слід приділяти так званім “хитрим друзям перекладача”, що зовні нагадують відомі поняття, але несуть інший зміст;

– принцип системності: термінологічна підготовка має здійснюватися не ізольовано, а як наскрізний елемент усіх дисциплін загальновійськового циклу; термінологічний глосарій має бути єдиним для всього навчального закладу і регулярно оновлюватися відповідно до змін у союзницьких документах;

– принцип практичного застосування: терміни мають відпрацьовуватися в контексті виконання практичних завдань – заповнення форм донесень, підготовки бойових наказів, розігрування тактичних ситуацій за процедурами НАТО; лише практичне використання забезпечує операційне засвоєння поняття;

– принцип поступовості: на початкових етапах підготовки доцільно зосередитися на базовому термінологічному ядрі (core terminology), що є необхідним для виконання завдань тактичної ланки, поступово розширюючи обсяг термінологічної підготовки за мірою заглиблення до фахової спеціалізації;

– принцип паралельного формування обох компетентностей: термінологічна підготовка та мовна підготовка відповідно до STANAG 6001 [6] є взаємодоповнювальними – зростання мовної компетентності полегшує засвоєння термінологічної системи НАТО, а термінологічна підготовка сприяє формуванню фахового мовлення.

Реалізація зазначених принципів вимагає відповідного методичного забезпечення: розробки стандартизованих білінгвальних глосаріїв за тематичними блоками загальновійськових дисциплін; вклю-

чення термінологічного компоненту до тематичних планів і робочих програм відповідних навчальних дисциплін; формування банку практичних завдань, що вимагають використання термінології НАТО в операційному контексті; підготовки науково-педагогічного складу ВВНЗ до роботи з союзницькими доктринальними документами.

Висновки та перспективи подальших досліджень. У результаті проведеного дослідження встановлено, що термінологічна підготовка здобувачів вищої освіти є невід'ємною та системотвірною складовою загальновійськової підготовки в умовах імплементації стандартів НАТО. Суперечності між пострадянською та НАТО-орієнтованою термінологічними системами носять не лише мовний, а й концептуальний характер, що робить їх подолання предметом педагогічного проектування, а не лише перекладацького завдання.

На основі порівняльного аналізу союзницьких доктринальних документів і навчальних програм ВВНЗ визначено три рівні термінологічних суперечностей (концептуальний, структурний, процедурний) і запропоновано відповідні підходи до їх подолання: білінгвальний глосарійний супровід, контекстна термінологічна підготовка та порівняльно-аналітичний компонент у змісті навчальних програм. Практичну класифікацію ключових термінологічних розбіжностей представлено у відповідній таблиці.

У ході дослідження обґрунтовано шість принципів термінологічної підготовки – нормативної відповідності, концептуальної прозорості, системності, практичного застосування, поступовості та паралельного формування обох компетентностей. Дотримання цих принципів під час розроблення навчально-методичного забезпечення загальновійськових дисциплін дозволяє забезпечити формування у здобувачів вищої освіти операційного розуміння термінології НАТО, що є необхідною передумовою для ефективного виконання завдань у рамках процедур альянсу.

Практичне значення результатів дослідження полягає у можливості використання запропонованих підходів і принципів для вдосконалення тематичних планів і робочих програм загальновійськових дисциплін, розробки білінгвальних глосаріїв і методичних рекомендацій для науково-педагогічного складу ВВНЗ. Запропонований підхід може бути адаптований і для інших категорій дисциплін, де впровадження стандартів НАТО вимагає термінологічної трансформації.

Перспективи подальших досліджень доцільно пов'язати з розробленням та апробацією конкретних білінгвальних глосаріїв за тематичними блоками загальновійськової підготовки, формуванням методичних рекомендацій щодо впровадження термінологічного компоненту до навчальних програм

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ПІД ЧАС ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СТАНДАРТАМИ НАТО

ВВНЗ, а також із дослідженням ефективності запропонованих підходів на основі педагогічного експерименту. Окремим напрямом подальших досліджень може стати порівняльний аналіз практики термінологічної підготовки у ВВНЗ держав – “нових” членів НАТО (Польщі, країн Балтії, Чорногорії) як досвіду, безпосередньо релевантного для України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Стратегія національної безпеки України : Указ Президента України від 14.09.2020 № 392/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text>
3. Про річні національні програми під егідою Комісії Україна – НАТО : Указ Президента України від 24.02.2021 № 72/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/72/2021#Text>
4. Осодло В. І. Психологія професійного становлення офіцера. Київ : Золоті ворота, 2012. 463 с.
5. NATO Science and Technology Organization. Final Report of MSG-086 “Simulation Interoperability”. STO Technical Report STO-TR-MSG-086-Part-I. Brussels : NATO STO, 2015.
6. NATO Standardization Office. ATrainP-5 Language Proficiency Levels (STANAG 6001, Edition 5). Edition A, Version 2. Brussels : NATO Standardization Office, 2016.
7. Dörnyei Z., Skehan P. Individual Differences in Second Language Learning. In C.J. Doughty, M.H. Long (Eds.), *The Handbook of Second Language Acquisition*. Oxford : Blackwell, 2003. P. 589–630.
8. Бабіч О. Використання міжкультурного тренінгу для розвитку іншомовної комунікативної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: педагогічні науки*. 2019. Т. 18, № 3. С. 17–31.
9. NATO Standardization Office. Allied Joint Doctrine (AJP-01). Edition F, Version 1. Brussels : NATO Standardization Office, 2022.
10. NATO Standardization Office. Allied Joint Doctrine for Logistics (AJP-4). Edition B, Version 1. Brussels : NATO Standardization Office, 2018.
11. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
12. Про внесення змін до Концепції трансформації системи військової освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 26.09.2024 № 1109. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1109-2024-%D0%BF#Text>
13. NATO Standardization Office. AAP-06 (2021) NATO Glossary of Terms and Definitions (English and French). Brussels : NATO Standardization Office, 2021.
14. Юрчак Ю., Сінкевич С. Українська мова як поле протистояння негативному інформаційно-психологічному впливу агресора. *Молодь і ринок*. 2026. № 2 (246). С. 92–96. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2026.351441>

REFERENCES

1. Verkhovna Rada of Ukraine. (June 28, 1996). *Konstitutsiia Ukrainy* [Constitution of Ukraine]. (Law No. 254k/96-VR). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].

2. President of Ukraine. (September 14, 2020). *Stratetiia natsionalnoi bezpeky Ukrainy* [National Security Strategy of Ukraine]. (Decree No. 392/2020). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text> [in Ukrainian].

3. President of Ukraine. (February 24, 2021). *Pro richni natsionalni prohramy pid ehidoiu Komisii Ukraina – NATO* [On annual national programs under the auspices of the Ukraine – NATO Commission]. (Decree No. 72/2021). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/72/2021#Text> [in Ukrainian].

4. Osodlo, V.I. (2012). *Psykhohohiia profesiinoho stanovlennia ofitsera* [Psychology of professional development of an officer]. Kyiv, 463 p. [in Ukrainian].

5. NATO Science and Technology Organization. (2015). *Final Report of MSG-086 “Simulation Interoperability”*. STO Technical Report STO-TR-MSG-086-Part-I. Brussels : NATO STO. [in English].

6. NATO Standardization Office. (2016). *ATrainP-5 Language Proficiency Levels (STANAG 6001, Edition 5). Edition A, Version 2*. Brussels : NATO Standardization Office. [in English].

7. Dörnyei, Z. & Skehan, P. (2003). Individual differences in second language learning. In C.J. Doughty & M.H. Long (Eds.), *The Handbook of Second Language Acquisition* (pp. 589–630). Oxford : Blackwell. [in English].

8. Babich, O. (2019). *Vykorystannia mizhkulturnoho treninhu dlia rozvytku inshomovnoi komunikativnoi kompetentnosti maibutnix ofitseriv-prykordonnykiv* [Using intercultural training to develop foreign language communicative competence of future border guard officers]. *Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy. Serii: pedahohichni nauky*, Vol. 18, no. 3, pp. 17–31. [in Ukrainian].

9. NATO Standardization Office. (2022). *Allied Joint Doctrine (AJP-01)*. Edition F, Version 1. Brussels : NATO Standardization Office. [in English].

10. NATO Standardization Office. (2018). *Allied Joint Doctrine for Logistics (AJP-4)*. Edition B, Version 1. Brussels : NATO Standardization Office. [in English].

11. Verkhovna Rada of Ukraine. (June 21, 2018). *Pro natsionalnu bezpeku Ukrainy* [On the National Security of Ukraine]. (Law No. 2469-VIII). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> [in Ukrainian].

12. Cabinet of Ministers of Ukraine. (September 26, 2024). *Pro vnesennia zmin do Kontseptsii transformatsii systemy viiskovoi osvity* [On amendments to the Concept of transformation of the military education system]. (Resolution No. 1109). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1109-2024-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

13. NATO Standardization Office. (2021). *AAP-06 (2021) NATO Glossary of Terms and Definitions (English and French)*. Brussels : NATO Standardization Office. [in English].

14. Yurchak, Yu. & Sinkevych, S. (2026). *Ukrainska mova yak pole protystoiannia nehatyvnomu informatsiino-psykhohohichnomu vplyvu ahresora* [The Ukrainian language as a field of resistance to the negative informational and psychological influence of the aggressor]. *Youth & market*, 2(246), pp. 92–96. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2026.351441> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 13.03.2026

Прийнято до друку: 18.05.2026

Опубліковано: 29.05.2026